

1. luokan mediaporras

TEEMA: Kriittinen medialukutaito: Totta vai valetta

Täältä löydät ohjeet ja materiaalit 1. luokan mediaportaan toteutukseen. Lue ja sisäistä nämä ohjeet huolellisesti ja lataa kaikki materiaalit valmiiksi ennen oppitunteja.

Kokonaisuus on 2 x 45 minuuttia, eli siis yhteensä kahden oppitunnin pituinen, jotka kannattaa pitää peräkkäin.

Mikäli teillä on kysyttävää pajojen toteutuksiin liittyen, ottakaa yhteyttä Nuorisopalveluiden vastaavaan:

Niina Savilahti

[040 512 6348](tel:0405126348)

niina.savilahti@keuruu.fi

Materiaalit/välineet

- tietokone ja tykki + valkokangas PowerPoint esitykselle
- kännyköitä tai tabletteja oppilaille videoiden kuvaamiseen (Mikäli näitä ei ole, katso **“tehtävä 1”** kohdasta vaihtoehtoinen tapa toteuttaa mediaportaan toiminnallinen osuus)
- valkotaulu/liitutaulu ja tussi/liitu

Valmistautuminen ennen oppitunteja:

- Lataa [Mediaportaat, 1lk Powerpoint](#) -esitys koneellesi.
- Käytä esitystä sellaisenaan tai muokkaa sitä omiin tarpeisiisi sopivaksi Powerpointista löytämiesi kommenttien perusteella. Jos haluat vaikkapa vaihtaa diojen kuvia esim. ”tämä kuva on otettu paikkakunnalla X”. (HUOM: jos käytät muita kuin esityksestä jo löytyviä materiaaleja, muista tekijänoikeudet, mikäli et ole itse kyseisen kuvan ottaja. Ilmoita kuvan yhteydessä lähde/kuvaaja.)
- Lataa valmiiksi koneelle näytettäväksi tai välilehdelle auki tämä [video](#) (Nettielämää – Pääsenkö porukkaan) katsottavaksi tuntien loppuun.

VINKKI: Jos jokin aihe tai ilmiö on aiheuttanut viime aikoina keskustelua luokassa, voit myös vapaasti muokata muitakin kohtia ”totta vai valetta” teemalla, ryhmääsi kiinnostavilla ja teille sopivilla aiheilla ja valokuvilla.

Hyviä ilmaisia kuvapankkeja materiaalin hankkimiseen ovat mm.

- <https://unsplash.com/>
- <https://www.splitshire.com/>
- <https://magdeleine.co/>

- <https://www.pexels.com/>
- <https://gratisography.com/>
- <https://pixabay.com/fi/>
- <https://commons.wikimedia.org/wiki/Etusivu>
- <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/01/12/digitreenit-14-vapaasti-kaytettavat-kuvat>
- <http://jarkkosjoman.com/henkilobrandays/ilmaiset-kuvapankit/>
- <https://search.creativecommons.org/>

OHJEET OPETUSTUOKIOIHIN

Lämmittelyharjoitus

Opetustuokio 1 (n. 45 min)

1. **“Mitä media tarkoittaa” ja mitä mediasisältöjä on olemassa? (n. 10 min)**

- Oppilaat itse ehdottelevat eri medioita ja opettaja kirjaa ne taululle. (Esim. mainokset, elokuvat, videot, pelit, uutiset, äänikirjat jne....)
- Keskustellaan medioista ja niiden käytöstä:
 - Kuinka monella on tabletti tai kännykkä?
 - Mitä sovelluksia ja medioita lapset itse käyttävät?
 - Kenen kanssa lapset kommunikoiivat netissä ja ovatko vanhemmat esimerkiksi pistäneet heille kännykkään rajoituksia? → Tästä aasinsillalla lapsentasaoseen **grooming-keskusteluun**.

2. **Muistutetaan**

- Kaikki eivät aina ole hyvällä asialla netissä.
- Pelatessa tai viestitellessä pitäisi aina olla varma siitä kenen kanssa puhuu, eikä hyväksyä mitään epämääräisiä yhteydenottoja yhdessäkään pelissä tai sovelluksessa.
- Sovelluksien ikärajoja tulee noudattaa
- Netissä jutellaan vain omalle lähipiirille ja ihmisille, jotka tunnet, ei tuntemattomille.
- Älä varsinkaan jaa mitään henkilökohtaista tietoa tuntemattomalle, esim. sijaintitietoasi tai missä käyt koulua, mitä harrastat, syntymäpäivää tai koko nimeä.
- Jos jokin asia huolestuttaa, mainitse tästä vanhemmille tai jollekin luotettavalle aikuiselle.

3. Avataan PowerPoint ja kerrataan vielä, että media on jonkun toiselle tuottamaa sisältöä. Mietitään yhdessä, onko kaikki tieto mediassa totta vai ei. (n. 20 min)

Kumpaan lapset luottaisivat enemmän, siihen että joku uutislähetyksessä kertoo, että Suomessa on nähty jääkarhu, vaiko että kaveri Whatsappaisi saman tiedon heille?

Siirrytään pohtimaan PowerPointin ”totta vai valetta” dioja yhdessä. Jokaisen eri kuvan ja väittämän kohdalla mietitään mistä asioista voi päätellä, onko kuvan yhteydessä oleva väittämä totta.

4. Tehtävä (n. 15 min)

Toteuta parin kanssa/pienessä ryhmässä video, jossa kerrot yhden lyhyen tosiasian ja yhden lyhyen valheen. Aikaa 15 minuuttia.

VAIHTOEHTOINEN TOTEUTUSTAPA:

Mikäli käytössänne ei ole kännyköitä tai tabletteja, tehtävän voi toteuttaa myös pareittain ja suullisesti luokan edessä, omat väittämänsä esittämällä.

Opetustuokio 2 (n. 45 min)

1. Katsotaan videot yhdessä ja keskustellaan niistä. Muiden tehtävänä on valmiista videoista hoksata, kumpi väittämistä on totta ja kumpi valetta – ja mistä voimme näin päätellä.

2. Lopuksi katsomme videon: [Nettielämää – Pääsenkö porukkaan?](#)

- Keskustelua videon jälkeen:
 - Mitä ajatuksia heräsi?
 - Kannattaako salasanaa jakaa edes kaverille?
 - Onko kellekään käynyt niin, että on pelatessa vahingossa ostanut jotain oikealla rahalla ja vanhempi on huomannut sen luottokorttilaskussaan?